

В. Д. ПАРХОМЕНКО, д-р техн. наук, професор

О. В. ПАРХОМЕНКО, канд. екон. наук, доцент

С. СЕКИ, студент КНТЕУ

ЕНЕРГЕТИЧНА ПАРАДИГМА ЯК ОСНОВА СУЧАСНОГО СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ

Резюме. Упродовж двох тисячоліть життєдіяльність людини базувалася на матеріальній парадигмі розвитку, а тому методологічна база та практика її застосування розроблялися і впроваджувалися відповідно до розуміння матерії як першооснови розвитку. На цьому етапі цивілізаційного руху людину не розглядали як цілісну систему. Сьогодні матеріальна парадигма майже вичерпала власні можливості, а тому всі сучасні складові розвитку перейшли до етапу формування й упровадження енергетичної парадигми, яка передбачає, що базою подальшого прогресу стає енергетична складова існування життєдіяльності людини. У контексті матеріальної парадигми енергетичною основою соціально-економічного прогресу була матеріальна частина існування природи: нафта, вугілля, газ, збагачений уран тощо. Настав час переорієнтації життєдіяльності людини на енергетичну парадигму розвитку. Її основою є протилежний процес, який вже базується не на матеріальній основі отримання енергії для забезпечення життєдіяльності людини, а на створенні матеріальних систем і об'єктів з навколишнього енергетичного середовища. У нових умовах розвитку все починає відбуватися навпаки, що вимагає, докорінних змін майже всіх складових нашого життя, починаючи з нашої свідомості. Таким чином, постає необхідність проведення комплексних системних досліджень з урахуванням переорієнтації соціально-економічного розвитку на енергетичну основу.

Ключові слова: парадигма, енергія, інформація, знання, система, творчість, інтелект.

ВСТУП

У сучасному світі відбуваються докорінні зміни формування наявної реальності, які вимагають проведення системних досліджень щодо розуміння сутності проходження сучасних процесів. У контексті науки сформовано чимало теоретичних підходів розуміння процесу розвитку суспільства: постіндустріальне суспільство; теорія інформаційного суспільства; теорія суспільства, заснованого на знаннях; теорія глобалізаційного мережевого суспільства тощо. Однак остаточної концепції сучасного інтелектуального соціально-економічного розвитку поки що не існує, тому пошук нової парадигми постіндустріальної економіки залишається актуальною проблемою. На нашу думку, основою розвитку інтелектуальної, постіндустріальної економіки базовими категоріями є людина, "інформація" і "знання", які є базисом для переорієнтації на енергетичну парадигму розвитку. З огляду на це, теперішній час можна назвати часом змін, нових відкриттів і казок. Змінюється розуміння з таких питань, як свідомість, розуміння значення законів природи, енергетичної частини можливостей людини й енергетично-інформаційного простору.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

У контексті застосування системного підходу і беручи до уваги, що основою сучасного соціально-економічного розвитку стають людина, інформація та знання, розглянемо сутність наповнення енергетичної парадигми і розуміння соціально-економічного розвитку, а також знаходження практичного інструментарію для формування шляху управління процесом життєдіяльності в сучасних умовах розвитку. Є різні точки зору і підходи до визначення категорій "інформація" і "знання", а тому ми запропонуємо розглядати інформацію та знання як функціонуючу діалектичну систему, у якій між інформацією і знаннями завжди знаходиться людина [1].

Такий підхід бачення сутності категорій "інформація" і "знання" корелюється з принципом природної синергії та відповідає головним положенням загальної теорії систем [2; 3], що опосередковано свідчить про реальність авторського бачення сутності та взаємозв'язку категорій "інформація" і "знання". Це надає можливість бачити практичну можливість впливу на організацію управління сучасною дійсністю.

Метою пропонованої увазі статті є застосування комплексного системного підходу щодо

розуміння сутності переходу до енергетичної парадигми постіндустріальної, інтелектуальної економіки з визначенням концепції наповнення цього процесу з орієнтацією на інформаційно-знанневий вимір.

АНАЛІЗ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЇ

Перехід до енергетичної парадигми сучасного соціально-економічного розвитку на сучасному етапі є мало дослідженим, а тому вважаємо, що необхідно приділяти увагу цьому дослідженню. Вперше це питання було окреслено в праці Л. Попової “Человек в потоке перемен” (на рос.), де розглянуто людину як цілісну, а не лише матеріальну систему. Автор цієї праці стверджує, що “ми прожили час розуму без серця” [4]. Розум має об’єднатися з духовністю. Голова і душа є різними: голова — аналітик, а душа — інтегратор. Поєднуючи можливості аналітичного та духовного мислення, людина поєднує свої різні потенційні можливості, які є величезним резервом розвитку. Духовна та аналітична частини є енергетичною складовою людини, які є безкінечними можливостями соціально-економічного розвитку.

Натомість С. А. Дятлов [5; 6] активно проводить дослідження, які пов’язані з розробкою парадигми керованого (програмованого) розвитку людського суспільства, що базуються на інформаційній-інтелектуальній економіці. Він досліджує роль цілісності системи, ієрархії побудови систем, формулює чіткі погляди щодо управління системами тощо.

Наведені дослідження не дають достатньо відповідей на питання, які пов’язані з формуванням сучасного цивілізаційного розвитку, а тому вимагають нових ґрунтовних наукових розробок та узагальнень щодо розуміння процесів сучасного розвитку.

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕНЬ

Людина є частиною природи, а тому, як і природа, функціонує на взаємодії матерії, енергії та руху. Упродовж двох тисячоліть життєдіяльність людини базувалася на матеріальній парадигмі розвитку. Тому матеріальна база і практика її застосування розроблялися та впроваджувалися на розумінні матерії як першооснови розвитку. На цьому етапі цивілізаційного руху людину майже не розглядали як цілісну систему.

Матеріальна парадигма розвитку останніми роками досягла значних успіхів і створила можливості для суспільства, економіки й особливо для людини перейшли до етапу формування та впровадження енергетичної парадигми розвитку, яка передбачає, що базую подальшого

прогресу стає енергетична складова існування природи.

Функціонування людини та природи взаємопов’язані, а тому спочатку розглянемо деякі закони природи, які можуть бути основою для обґрунтування переходу соціально-економічного розвитку на енергетичну основу. Розпочнемо з закону А. Ейнштейна, який показав наявність зв’язку між енергією, масою і рухом, які раніше вважалися незалежними одна від одної: $E = mc^2$. Закон свідчить про перехід матерії в енергію і навпаки. Перехід забезпечує рух як матерії, так і енергії.

Зв’язок людини з природою підтверджується з резонансом О. Шумана і дослідженнями лікаря Г. Кеніґа. Першим, хто відкрив низькі та наднизькі частоти коливань атмосфери планети був американський фізик і винахідник Н. Тесла, а потім, фізик О. Шуман і лікар Г. Кеніґ. Вони встановили, що в атмосфері планети існують так звані стоячі електромагнітні хвилі, між поверхнею землі та ноосферою, які згодом було названо резонансом Шумана.

Якщо коротко пояснити це явище, то це власні електромагнітні частоти нашої планети. Одна з них, основна, дорівнює переважно — 7,8 Гц. Це фундаментальна вібраційна частота планети — свого роду серцебиття. Так, Г. Кеніґ встановив факт: основна частота резонансу О. Шумана відповідає частоті — ритму мозку людини — 7,83 Гц. Таким чином, є взаємозв’язок життєдіяльності живих істот із ритмом коливань земної кулі. Людина функціонує в тісному взаємозв’язку з законами природи.

До такого висновку дійшов у своїх дослідженнях і В. І. Вернадський [7], який довів, що ноосфера — це вища стадія еволюції біосфери, становлення якої пов’язане з розвитком суспільства, що надає глибокий вплив на природні процеси. Згідно з думкою В. І. Вернадського, “у біосфері існує велика геологічна, можливо, космічна сила, планетну дію якої зазвичай не беруть до уваги в уявленнях про космос. Ця сила — розум людини, спрямована та організована воля її як істоти суспільної”.

Дослідження В. І. Вернадського засвідчує, що свідомість людини, його творча діяльність відіграє важливе значення не лише в процесі формування своєї власної долі, а й впливає на зв’язок із процесами, які відбуваються в навколишньому середовищі, а іншими словами — у ноосфері планети.

Кожна людина живе за своїми життєвими правилами поведінки, має своє енергетичне наповнення, має особливості зв’язку з природними процесами. Зокрема В. І. Вернадський визначив ноосферу як якісно нову форму орга-

нізації, що виникає під час взаємодії природи та суспільства за рахунок творчої діяльності людини.

Природа дала кожній людині неповторність і створила її єдиною, про що свідчать відбитки пальців. Майже кожна людина, попри їх величезну кількість, є неповторною, а іншими словами — має свою індивідуальну енергетичну прописку у Всесвіті. Варто задуматися над тим, для чого це зроблено.

У природі існує чимало законів, які слід виконувати. Особливо зараз це є важливим в період домінування енергетичної складової розвитку, яку ми не бачимо і не замислюємося над її існування. Творча діяльність людини є генератором енергії, а тому кожен із нас взаємодіє з природою індивідуально.

Природа кожному з нас надала безкінечну базу для сучасного прогресу, що базується на енергетичній парадигмі розвитку, основою якого постає творча праця людини. Ось чому має процвітати єдність людини і природи, гармонія діяльності людини з законами природи.

У нових умовах розвитку все починає відбуватися навпаки: основою для розвитку стає енергія, яка у відповідних умовах перетворюється в матерію, що відповідає закону А. Ейнштейна.

Якщо в минулому люди підтримували своє здоров'я за допомогою спорту та їжі, то зараз вони вже користуються іншими методиками, які можуть бути пов'язані з формуванням і використанням свідомості людини.

Сучасні науковці мають досить повне уявлення про енергетичну складову сутності людини, яка вже розглядається як цілісна система і має тісно пов'язану матеріально-енергетичну основу. Такий підхід до сприйняття людини як цілісної системи відкриває чимало нових індивідуальних можливостей кожної людини як у формуванні свого здоров'я, так і в сучасному соціально-економічному розвитку.

Нині відбувається переорієнтація свідомості з матеріального сприйняття соціально-економічного розвитку на духовне. Це стає можливим за умови переорієнтації мети та змісту життєдіяльності, а також переформування поглядів на зміст життя. Сьогодні реальна роль людини переходить до категорії стратегічного ресурсу розвитку.

Сучасне життя — це не лише економіка товарів, а й людини. Ось чому нова економіка більше наповнюється не матеріальними, а позаекономічними компонентами. На жаль, значення людини в науково-методологічних моделях соціально-економічного розвитку все ще досліджуються досить спрощено.

У сучасному соціально-економічному розвитку, який почав формуватися на енергетичній основі, майже все створюється та формується за новими вимогами і правилами. Це потребує докорінних змін у системах управління, виховання, освіти, розробки нових методологічних моделей розуміння дійсності тощо. Вищезазначене дає змогу дійти висновку, що новий етап розвитку формується з рисами великомасштабних змін у структурі й якості виробничих факторів, небаченого зростання знань, інформації, інтелекту та інновацій, які дедалі більше перетворюються на провідну доміную змін на всіх етапах "життєвого циклу".

У нових умовах розвитку все починає відбуватися навпаки: основою для розвитку стає енергія, яка у відповідних умовах перетворюється в матерію. У природі є багато прикладів перетворення енергії в матерію. Наприклад, фотосинтез — це один із найважливіших біологічних процесів у природі, адже саме завдяки йому відбувається утворення рослинами органічних речовин із вуглекислого газу і води під дією світла. Саме це явище і називають фотосинтезом. У процесі фотосинтезу відбувається виділення кисню, життєво необхідного для існування життя на нашій дивовижній планеті. Тваринний світ перетворює енергію в матерію за рахунок наявності мозку, який створює відповідні можливості для здійснення цього процесу у своїй життєдіяльності. Безкінечними можливостями розвитку володіє людина за рахунок застосування творчої праці.

Відносини людини та природи в XXI ст. стали своєрідним центром, де сходяться і зав'язуються в один вузол різноманітні аспекти економічного, суспільного та культурного життя людей. Порушується питання докорінної зміни розуміння природи і ставлення до неї людини. Людина ще не зовсім відчуває правила поведінки природи, а тому вона перебуває в протиріччі з нею і програє у процесі взаємодії. У сучасних умовах розвитку завдання людства та кожної людини полягає в тому, щоб перейти до взаємодії з природою на принципі співавторства та партнерства. Відбувається переорієнтація свідомості. Це стає можливим за умови переорієнтації мети та змісту життєдіяльності, переформування поглядів на розвиток і зміни духовності сучасної людини, зокрема молодого покоління, студентства. Молодь буде визначати духовно-моральний рівень і напрям еволюції життєдіяльності в нових умовах розвитку [8].

Люди створені природою як єдиний і цілісний організм. Якщо дослідити людське тіло, то ми побачимо, що всі органи, клітини, системи

співіснують у дивовижній взаємодії та гармонії. Кожна клітина відчуває весь організм, працює заради нього, споживаючи стільки, скільки потрібно для її існування та для забезпечення роботи всього тіла. Саме така система взаємодії між окремими елементами надає їм можливість разом існувати та бути живою системою. Проте в разі порушення гармонічної взаємодії окремих клітин система хворіє.

У сучасному етапі розвитку економіки та суспільства економічна і соціальна складові суспільного поступу помінялися місцями, а домінувати стали соціально-трудова відносини, людська складова. У такому підході зовсім іншого формату набуває взаємодія економічної та соціальної компонентів розвитку, які тісно переплетені та мають функціонувати як єдиний цілісний механізм, але з принципово новими методами управління.

Людина змінює навколишній світ, однак і він змінює людину, продукує нові вимоги до неї. Чи справді навколишній світ змінюється і ми є свідками початку нового “незнайомого світу”, нових економіки та суспільства? Чи справді постіндустріальний етап розвитку — це економіка не товарів, а людини? Чому нова економіка більше наповнюється нематеріальними, позаекономічними компонентами?

Ми живемо в особливий період, а саме в період поступового переходу в нову епоху, епоху використання знань та інтелекту людини. Характерною її ознакою є визначальна роль духовності, законів природи, духовно зорієнтованої освіти та науки як визначальних чинників суспільного прогресу. Життя в гармонії з законами природи є однією з головних вимог сучасного розвитку. Перехід від матеріальної до енергетичної парадигми розвитку передбачає включення в соціально-економічний розвиток нових потенційних можливостей для швидкого прогресу. Основою нової парадигми постає творча діяльність людини, базою якої є можливість мислити, творити, думати, створювати нові знання відповідно до сформованої цілі.

Знання матеріалізується, а енергія знання має значну потужність. Знання є продуктом нашої свідомості, яка надає нам можливість пам'ятати, аналізувати, доходити висновків, моделювати з реальністю. Саме уміння створювати нові знання формує результати нашого життя. Наше мислення постає інструментом творіння нового, творінням історії власного життя.

Не випадково XXI ст. називають динамічнішим століттям, оскільки кількість та якість інформації подвоюється майже щороку. Ми живемо в потоці надзвичайних і важливих змін, а тому необхідно навчитися жити в нових тур-

булентних умовах цивілізаційного розвитку, необхідно їх бачити, аналізувати та реагувати.

Провідною соціальною групою постіндустріального суспільства стають не селяни, не робітники, а представники інтелектуальних професій, фахівці нових наукомістких технологій та інформаційних послуг. У нових умовах розвитку головним двигуном прогресу постає інтелект людини, її творча праця. Ми вчимося жити в нових умовах функціонування нашого життя, у тоці бурхливих турбулентних змін.

Відповіді на запитання нового часу вимагають знаходити відповіді для розуміння нової епохи розвитку, нового уявлення про феномен людини, а також розробки нових підходів до управління життям. Це насамперед вимагає формування нової людини з новою свідомістю, розуміння своєї ролі в новому цивілізаційному розвитку.

Результатом таких змін постає новий світогляд, що заснований на триєдності інформації, енергії та речовини, нового уявлення про людину, її місці в природі. Стає зрозуміло, що змінюються всі сфери життя. Така ситуація відображена в новій філософії, розкритті якостей людини, у зміні ставлення людини до себе та інших, до свого здоров'я та змісту свого існування. З огляду на це, потрібна нова модель людини, яка формувалася б на новій парадигмі та з новою свідомістю.

Розглянемо взаємозв'язок енергії та матерії з інформацією. Енергія (від грец. *Ενέργεια* — діяльний) — це загальна кількісна міра руху та взаємодії всіх видів матерії. Енергія не виникає з нічого і не зникає нікуди. Вона може лише переходити з одного стану в інший (закон збереження енергії).

Поняття енергії поєднує явища природи в одне ціле і є загальною характеристикою стану матерії й енергії, а їх зміни відображаються інформацією. Відображення зміни матерії й енергії є інформацією, що постає показником енергійно-матеріального стану системи. Таким чином, вона безпосередньо вплетена в проходження природних процесів і має особливе значення в життєдіяльності людини.

Варто нагадати, що інформація в природі виконує як мінімум дві функції, а саме — вимірювальну або кількісну функцію нескінченного руху до нових перетворень [9]. Інформація є мірою зміни матерії та енергії в просторі й часі [10], а також водночас є енергетичним показником руху та наповнення сутності процесу чи явища.

Ми вважаємо, що знанням є зібрана й оброблена інформація відповідно до сформульованої мети. Чим більше такої інформації, тим

вагомим і вірнішим стає можливість досягнення цілі. Також варто нагадати, що знання переходить до категорії “інформація” після їх оприлюднення.

Аналіз сучасних поглядів щодо розуміння термінів “інформація” і “знання” підтвердив, що інформація і знання є внутрішньо взаємопов’язаними. Знання мають інформаційну основу. Ці дві категорії впродовж цивілізаційного розвитку людства постійно йдуть поруч. Однак до цього часу інформація та знання розглядалися окремо одне від одного, без урахування їх системного діалектичного взаємозв’язку.

Рух, матерія, енергія, знання й інформація є взаємопов’язаними, а тому інформаційно-знанневий підхід до розуміння життєдіяльності людини постає виправданим, доцільним і зрозумілим. Ось чому ми дотримуємося концепції інформаційно-знанневого виміру реалізації енергетичної парадигми сучасного соціально-економічного розвитку. Якщо дотримуватися такої концепції розуміння сучасного цивілізаційного розвитку, то стає можливим запропонувати та розглянути практичний інструмент формування індивідуального шляху досягнення мети в межах сприйняття існування енергетичної парадигми розвитку.

Таким інструментом може бути діалектична система “інформація — знання”, яку кожна людина перетворює у свою індивідуальну систему з певним ефектом корисної дії.

Застосування системного підходу до розуміння категорій “інформація” і “знання” надає можливість дослідити внутрішній взаємозв’язок системи “інформація — людина — знання” з іншими складними природними системами, які функціонують як в природі, так і в суспільстві.

Відповідно до закону послідовності діяльності для всіх складових природи, який виконує зокрема й людина, діяльність, що відбувається в природі, проходить в однаковій послідовності і є обов’язковим триетапним процесом. Так, спочатку формується мета, на другому етапі створюється знання для досягнення мети, а лише потім відбувається матеріалізація віртуального рішення досягнення мети. За таким технологічним алгоритмом функціонує вся природа. Все починається з голови, тобто зі свідомості. У цьому процесі діалектична система “інформація — знання” виконує роль фундаментальної основи реалізації головних принципів наукового мислення [11] в процесі створення знання для досягнення цілі.

ВИСНОВКИ

Таким чином, можемо дійти висновку, що сучасний постіндустріальний соціально-

економічний розпиток увійшов в етап переходу від матеріальної до енергетичної парадигми розвитку. Насамперед висновки такі:

- інформаційна парадигма розвитку базується на реалізації творчих можливостей людини, які є безмежними, а тому людина стає першоосновою розвитку;
- перехід до енергетичного етапу розвитку вимагає докорінних змін у всіх сферах життєдіяльності людини: управлінні, освіті, вихованні, свідомості тощо;
- енергетична парадигма соціально-економічного розвитку реалізується концепцією інформаційно-знанневого виміру, що базується на реалізації діалектичної системи “інформація — людина — знання”.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. *Пархоменко О. В.* Теоретичні основи системи “інформація — знання” : навч. посіб. / О. В. Пархоменко. — Київ : Держ. ін-т інтел. власн., 2008. — 172 с.
2. *Пархоменко О. В.* Інформація і знання — основа суспільно-економічного прогресу / О. В. Пархоменко, А. О. Пархоменко // Проблеми науки. — 2008. — № 1.
3. *Пархоменко О. В.* Діалектична система “інформація — знання” як визначальний фактор реалізації принципу “об’єднання можливостей” в умовах функціонування інноваційної економіки / О. В. Пархоменко, А. О. Пархоменко // Науково-технічна інформація. — 2011. — № 4 (50). — С. 8–13, 2–7.
4. *Попова Л.* Человек в потоке перемен / Л. Попова. — Київ : Интерсервис, 2015. — 198 с.
5. *Государство и рынок: механизмы и методы регулирования в условиях перехода к инновационному развитию* / под ред. С. А. Дятлова, Д. Ю. Миропольского, В. А. Плотникова. — СПб. : Астерион, 2010.
6. *Дятлов С. А.* Информационная парадигма социально-экономического развития / С. А. Дятлов // Известия Санкт-Петербургского университета экономики и финансов. — 1995. — № 3–4.
7. *Вернадский В. И.* Несколько слов о ноосфере / В. И. Вернадский // Успехи современной биологии. — 1944. — Т. XVIII, Вып. 2. — С. 113–120.
8. *Пархоменко О. В.* Людина майбутнього в умовах формування інформаційно-знанневої парадигми цивілізаційного розвитку / О. В. Пархоменко, В. Д. Пархоменко // Наука, технології, інновації. — 2017. — № 4. — С. 3–9.
9. *Пархоменко В. Д.* Інформація як природна універсальна категорія / В. Д. Пархоменко, С. Секі // Наука, технології, інновації. — 2018. — № 2. — С. 3–8.
10. *Глушков В. М.* Кибернетика. Вопросы теории и практики / В. М. Глушков. — М. : Наука, 1986.
11. *Старіш О. Г.* Системологія: підручник / О. Г. Старіш. — Київ : Центр навч. літ-ри, 2005. — 232 с.

REFERENCES

1. *Parkhomenko, O. V.* (2008). *Teoretychni osnovy systemy “informatsiia–znannia”* [Theoretical foundations of the system “information — knowledge”]. Kyiv, 172 p.

2. Parkhomenko, O. V., & Parkhomenko, A. O. (2008). Informatsiia i znannia — osnova suspilno-ekonomichnoho prohresu [Information and knowledge — the basis of socio-economic progress]. *Problemy nauky* [Problems of Science]. 1.
3. Parkhomenko, O. V., & Parkhomenko, A. O. (2011). Dialektychna systema “Informatsiia — znannia” yak vyznachalniy faktor realizatsii pryntsyphu “obiednannia mozhyvostei” v umovakh funktsionuvannia innovatsiinoi ekonomiky [Dialectical system “Information — knowledge” as a determining factor in the implementation of the principle of “combining opportunities” in the functioning of the innovative economy]. *Naukovo-tekhnichna informatsiia* [Scientific and technical information]. 4 (50), 8–13, 2–7.
4. Popova, L. (2015). Chelovek v potoke peremen [Man in the flow of change]. Kyiv, 198 p.
5. Diatlov, S. A., Myropol'skiy, D. I., & Plotnykov, V. A. (2010). Hosudarstvo y rynek: mekhanizmy i metody rehulyrovaniya v usloviyakh perekhoda k innovatsionnomu razvitiyu [The state and the market: mechanisms and methods of regulation in the transition to innovative development]. St. Petersburg.
6. Diatlov, S. A. (1995). Informatsyonnaia paradih-ma sotsyalno-ekonomicheskogo razvitiia [Information paradigm of socio-economic development]. *Izvestiya Sankt-Peterburhskogo unyversyteta ekonomiky y finansov* [News of the St. Petersburg University of Economics and Finance]. 3–4.
7. Vernadskiy, V. Y. (1944). Neskolko slov o noosfere [A few words about the noosphere]. *Uspekhy sovremennoi byolohyy* [Successes of modern biology]. XVIII (2), 113–120.
8. Parkhomenko, O. V. & Parkhomenko, V. D. (2017). Liudyna maibutnoho v umovakh formuvannia informatsiino-znannievoi paradyhmy tsyvilizatsiinoho rozvytku [Man of the future in terms of formation of information and knowledge paradigm of civilization development]. *Nauka, tekhnolohii, innovatsii* [Science, technology, innovation]. 4, 3–9.
9. Parkhomenko, V. D., & Seki, S. (2018) Informatsiia yak pryrodna universalna katehoriia [Information as a natural universal category]. *Nauka, tekhnolohii, innovatsii* [Science, technology, innovation]. 2, 3–8.
10. Glushkov, V. M. (1986). Kibernetika. Voprosy teorii i praktiki [Cybernetics. Questions of theory and practice]. Moscow.
11. Starish, O. H. (2005). Systemolohiia [Systemology]. Kyiv, 232 p.

V. D. PARKHOMENKO, D. Sc. in Engineering, Professor

O. V. PARKHOMENKO, PhD in Economics, Associate Professor

S. SEKI, student

ENERGY PARADIGM AS THE BASIS OF MODERN SOCIO AND ECONOMIC DEVELOPMENT

Abstract. Human life activity was based on the material paradigm of development for two millennia, therefore, the methodological base and practice of its application were developed and implemented on the understanding of matter as the fundamental basis of development. The human was not considered as an integrated system at this stage of the civilizational movement. Today, the material paradigm has almost exhausted its capabilities, therefore all modern components of development have moved to the stage of formation and implementation of the energy paradigm, which provides that the basis for further progress becomes the energy component of the human life existence. Under the material paradigm, the energy basis of socio and economic progress was the material part of nature existence: oil, coal, gas, uranium, etc. It is time to re-orientation of human activity on the energy paradigm of development. It is based on the opposite process, which is already based not on the material basis of obtaining energy to ensure human life activity, but on the creation of material systems and objects from the surrounding energy environment. Everything begins to happen the other way around under the new conditions of development; this requires radical changes in almost all components of our life, starting with our consciousness. That is why there is a need to conduct comprehensive systemic studies, taking into account the re-orientation of socio and economic development to an energy basis.

Keywords: paradigm, energy, information, knowledge, system, creativity, intelligence.

В. Д. ПАРХОМЕНКО, д. т. н., профессор

О. В. ПАРХОМЕНКО, к. э. н., доцент

С. СЕКИ, студент

ЭНЕРГЕТИЧЕСКАЯ ПАРАДИГМА КАК ОСНОВА СОВРЕМЕННОГО СОЦИАЛЬНО-ЭКОНОМИЧЕСКОГО РАЗВИТИЯ

Резюме. Два тысячелетия жизнедеятельности человека базировались на материальной парадигме развития, поэтому методологическая база и практика ее применения разрабатывалась и применялась на понимании материи как базы развития. На этом этапе цивилизационного развития человека не рассматривали как единую систему. Сегодня материальная парадигма почти исчерпала свои возможности, а потому все современные составляющие основного развития базируются на формировании и использовании энергетической парадигмы, которая предусматривает, что основой дальнейшего прогресса становится именно энергетическая часть функционирования природы. В контексте материальной парадигмы энергетической основой социально-экономического прогресса была материальная часть функционирования природы: нефть, уголь, газ, дрова, уран и т. д. Пришло время переориентации жизнедеятельности человека на энергетическую парадигму развития. В основе ее находится противоположный процесс, который базируется не на материальной основе получения энергии для обеспечения жизнедеятельности человека, а на создании материальных систем и объектов с энергии окружающей среды. В новых условиях развития все начинает осуществляться наоборот. Это требует коренных изменений практически всех составляющих нашей жизни,

начиная с нашего сознания. Вот почему существует необходимость проведения комплексных системных исследований с учетом переориентации социально-экономического развития на энергетическую основу.

Ключевые слова: парадигма, энергия, информация, знания, система, творчество, интеллект.

ІНФОРМАЦІЯ ПРО АВТОРІВ

Пархоменко Володимир Дмитрович — д-р техн. наук, професор, радник в. о. директора ДНУ «Український інститут науково-технічної експертизи та інформації», вул. Антоновича, 180, м. Київ, Україна, 03680; +38 (044) 521-00-45; iiv1director@gmail.com; ORCID: 0000-0001-5468-846X

Пархоменко Олексій Володимирович — канд. екон. наук, доцент, с. н. с. ДНУ «Український інститут науково-технічної експертизи та інформації», вул. Антоновича, 180, м. Київ, Україна, 03680; +38 (061) 220-95-85; pav_ua@i.ua; ORCID: 0000-0002-8097-0378

Секі Стефан — студент Київського національного торговельно-економічного університету, вул. Кіото, 19, м. Київ, Україна, 02156; +38 (044) 513-33-48; ORCID: 0000-0003-3865-3990

INFORMATION ABOUT THE AUTHORS

Parkhomenko V. D. — D. Sc. in Engineering, Professor, Adviser of Ukrainian Institute of Scientific and Technical Expertise and Information, Antonovycha Str., 180, Kyiv, Ukraine, 03680; +38 (044)521-00-45; iiv1director@ gmail.com; ORCID 0000-0001-5468-846X

Parkhomenko O. V. — PhD in Economics, Associate Professor, Senior Researcher of Ukrainian Institute of Scientific and Technical Expertise and Information, Antonovycha Str., 180, Kyiv, Ukraine, 03680; +38 (061) 220-95-85; pav_ua@i.ua; ORCID: 0000-0002-8097-0378

Seki S. — student of Kyiv National University of Trade and Economics, Kioto Str., 19, Kyiv, Ukraine, 02156; +38 (044) 513-33-48; ORCID: 0000-0003-3865-3990

ИНФОРМАЦИЯ ОБ АВТОРАХ

Пархоменко В. Д. — д. т. н., профессор, советник и. о. директора ГНУ «Украинский институт научно-технической экспертизы и информации», ул. Антоновича, 180, г. Киев, Украина, 03680; +38 (044) 521-00-45; iiv1director@gmail.com; ORCID: 0000-0001-5468-846X

Пархоменко А. В. — к. э. н., доцент, с. н. с. ГНУ «Украинский институт научно-технической экспертизы и информации», ул. Антоновича, 180, г. Киев, Украина, 03680; +38 (061) 220-95-85; pav_ua@i.ua; ORCID: 0000-0002-8097-0378

Секи С. — студент Киевского национального торгового-экономического университета, ул. Кіото, 19, г. Киев, Украина, 02156; +38 (044) 513-33-48; ORCID: 0000-0003-3865-3990



ШАНОВНІ ПРЕДСТАВНИКИ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ТА НАУКОВИХ УСТАНОВ, НАУКОВЦІ, ВІНАХІДНИКИ!

В УкрІНТЕІ впроваджено послугу **“Комплексне інформаційне обслуговування”**. Це актуальна і систематизована інформація з питань трансферу технологій, науково-технічного та інноваційного розвитку, що надсилається в *on-line* режимі і призначена для здійснення наукової та інноваційної діяльності. Видання надсилаються протягом року згідно зі вказаною на сайті інституту періодичністю. До вашої уваги Інформаційні пакети:

- **Комплексний** (8 видань)
- **Наука, технології, інновації** (6 видань)

КОНТАКТИ:

телефон (044) 521-00-39,

e-mail: sale@uintei.kiev.ua, uintei.ua@gmail.com, uintei.info@gmail.com

Детальніше на сайті УкрІНТЕІ: www.uintei.kiev.ua